

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

X. Oodtmoedigheydt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

vande wijdde ende breedde der groote vruchten die vande Societeyt tot de H. Kercke vloeden. Een groot licht heeft Godt aen sijn Kercke gegeven in sijnen dienaer *IGNATIVS*: door wiens verdiensten, ende die van sijn kinderen, wy ons mede-deelachtigh maecten, om met een vaste hope ende betrouwen door desen grooten Heylighen van dat Goddelijck licht ontfeken ende altijd brandigher te worden in het vier der liefde, ende alle te samen Godt te loven.

X. CAPITTEL:

Ooatmoedigheydt.

§. I. Kleyn gevoelen van haer selven.

Agnes hiel sich voor de minste ende verworpenste, niet alleenlijk van alle menschen, maer oock van alle schepselen: sy was verwondert, dat de Goddelijcke goetheyt gheweerdighde sijn gaven tot haer te stieren, daer sy soo quaelijck besteet waeren: t gene sy volghens haer verdiensten versocht, was versmaedheyt, lijden, alle soorten van pynelijckheyt, soo hier, als hier naemaels. De plaetse, die volghens haer gevoelen haer eyghentlijck toe-quam; ende die ghemeynelijck in haer gedachten speelde, was het diepste der helle, soo nu dickwils gheseyt is: ende sy hiel de selve noch te goet, voor haer onweerdigheyt. Sy beschrijft dese inbeeldinghe, als haer daghelijcksche oeffeninge menighmael: op den 17. Junij 1637. daer by voeghende een besondere jonste, die sy aldan ontfanghen heeft vanden ghenen die ghewoon is een ziele meer te verheffen, hoe dese sich meer vernedert. Want diepsinnelijck gegraven hebbende in haer verfoeyelijckheyt,
die

die onder alle schepsels verdiende verdruckt te worden, hoorde sy van Godt dese inspraecke: *Ghy zijt die ick beminne, in't binnenste van mijn herte.* Hier op, vraeghde Agnes: *ô Heere, hoe bemint uwe Majestejt een soo verworpen schepsel, dat voor uwe Goddelijcke ooghen soo onvolmaeckt ende soo quaet is, wiens eyghen plaetse is den afgront der helle?* Ende sy ontfongh van Godt dese antwoord: *Om die groote vernietinghe tot het diepste der helle, sal u een grondeloose vernaerderinghe in't binnenste van mijn herte ge worden: uyt het welcke een ongemeten vreught tot u sal vlooden, die gheen menschelijck verstant en kan bedencken: by de welcke alle vreughden des wereldts van't beginsel tot het eynde by een vergadert, niet soo veel en zyn, als een druppelken waters ten opsicht vande groote zee.* Als sy dese binnen-spraeck ontfongh, was haer ziele metter daet van hemelsche vreughden soo overgoten, dat sy niet en wiste waer sy was.

Op eenen anderen tijdt sprack sy aldus: *Waer salder bequaeme plaetse ghevonden worden voor my, die 't quaet van alle quaet ben? O goetheyt van alle goetheyt, hout u in: en laet u selven in soo boos vat niet vallen door uwe overvloedighe miltheyt: naedemael alle schepsels, soo redelijcke, als onredelijcke, beter zyn als ick, die van mijn selven de vergaedinghe ben van alle quaet. Och in wat sonden en soude ick niet vallen, ten waere de goetheyt Godts my wederhiel, door soo geduerighen toe-vloet der gratien! My dunckt dat ick beswycke: ick en wete niet waer my laeten: ick en kan mijn selven niet langher verdraeghen, om dat ick naer soo vele gratien noch soo quaet ben, ende blijve. VVanneer sal ick my beteren?*

Gemerckt dat de seldsaeme jonsten des hemels, met de welcke sy van haeren Beminden getoeft wiert, niet

op en hielen, maer vermeerderden: was sy dickwils in haer selven verdrietigh, over d'overdaedigheyt Godts, die soo wonderlijck sich vernederde, sijn selven ende sijn gaven jonnende aen soo onweerdigh schepsel: ende sy en wiste aldan niet waer sich laeten van schaemte.

Vvat sy voor Godt dede, of niet, sy was altijd d'ondanckbaerste, d'onweerdigste, de minste van alle. Noyt en voldede sy aen eenighe ontfanghen gratie naer behoorte, soo haer docht; noyt en begon sy hem te dienen. Sy was in haer ooghen Niet, sy bleef altijd Niet, ende ergher als Niet. *Wat sal Godt van my vereynschen, seght sy ten opsicht van alle dese voorkomende gratien, die my soo overvloedelyck toe-vallen, als ick die niet te werck en stelle naer behoorte, om Godt te volghen, ende in sijnen Heylighen dienst ende lof altijd gevonden te worden. O Heere dat een van dese minste gratien aen een andere gegeven wierde, die soude uwe hooghe Majesteit daer mede beter dienen, ende meerdere eere bewyisen, als ick doe. Sonder u ben ick niet, niet, niet, niet met alle: 't welcke ick klaerlyck sie. Van mijn selven en ben ick anders niet, als een swaer gewicht van loot, dat men met groot ghewelt moet voortstieren.*

Gelijck sy voor Meesterse van 't Gheestelijck leven gehouden wiert, niet alleenlijck van *Ioanna*, maer oock van andere, soo geestelijcke Dochters, als Religieusen; was sy forghvuldigh om desen gheest van ootmoedigheyt over al in dese zielen te vestighen: wetende dat den gheestelijcken voortganck niet en kan opklimmen, sonder eenen diepen grondt te legghen van dese deught. Oversulcks socht sy haer leer-kinderen met alle vermoghen af te trecken van al wat hoogh en ver-

verheven is, oock in 't ghebedt, ende die te stieren tot inwendighe ende uytwendighe vernederinghe, sonder de welcke den bouw der deughden wanckelbaer is. Een van de lessen die sy hier van ghegheven heeft beschrijft sy met dese woorden.

Het meeste deel der menschen trecken haeren geestelijcken bouw om hoogh, ende willen opperwaerts vliegghen, eer sy haeren bouw bequaemelijck ondersetten, met het fundament van ootmoedigheyt, van verachtinghe, van versmaetheyt haers selfs. VVy en moeten dese begeerten van verootmoedinghe niet alleenlijck inden wille hebben, maer oock tot het uytwercken komen: ende van alle mangeerne misacht ende versmaet worden, gelyck wy in ons selven misachtelijck ende versmaedelijck zijn. VVy en moghen niet soecken onse kranckheden voor de menschen verborghen te houden, maer moeten ons selven ter liefde Godts geheelijck uyt-gaen: soo sal Godt in ons in-gaen. VVy moeten hier in stant vastigh zijn, alle daeghen, uren, ende ooghenblicken. Die naer de menschen niet en siet, sal buyten twiffel in volmaeckte deughden voort gaen, ende vaste fundamenten leggen. VWant die Godt in dien diepen verborghen grondt wilt vinden, moet eyghentlijck in desen grondt sijn woonplaetse hebben, ende tot het eynde sijns levens sonder ophouden de schuppe wel diep in-stellen ende graeven, ende blijven graeven, tot dat hy die opspringhende aderen der levende wateren sal gevonden hebben, ende vande selve versaet worden, hier ende hier naemaels inder eeuwigheyt. Ghenoeghelijck is desen ingangh, ende desen opgangh, in een ziele die hier toe maer wilt komen. En schroomt toch niet een luttel aerbeyts ende versmaetheyts: 't is soo soete spijse, gelyck hy proeft, die dese spijse gesmaeckt heeft. VVaer 't my gheorloft, ick soude over alle straecten loopen, ende alles uyt-roepen, waer van de boose

natuere teghenheyt voelt. *V*Vy zijn soo haest vermoeyt van de deughden ter handt te nemen: ende laeten ons van onse quaede geneghentheden afstrecken tot het gene dat ghemackelijck is. *V*Vegh natuere ende ghemack; volgh den gheest: dat den geest heerschappye over u hebbe. *V*Vy laeten onse ooghen vallen op het ghene dat schoon ende ghenoechlyck is: maer wy schroomen dat hart, grof, ende ongemackelijck ende de natuere is. Daer moeten fundamenten geleyt worden volghens den bouw. Hoe den bouw groter ende hoogher is, hoe de fundamenten oock dieper ende stercker inde wijde ende breede moeten geleyt worden; of sy sullen met eenen windt om verre vallen, al en is hy niet sterck. Als er stercke fundamenten geleyt worden van een diepe vernederinghe, onder Godt, onder alle de menschen, ja tot het diepste der helle; dan en kan ons alle de macht der helle niet hinderen. *V*Vilt ons Godt op een andere plaetse hebben, hy kan't doen, als't hem sal believen: Maer van onsen kant altydt om leegh in onsen Niet.

Soodaenigh waeren de gedachten van *A*gnes, ende de selve ghedachten socht sy seer neerstighlijck oock in andere in te drucken.

S. 2. *B*egeerte om van andere vernedert te worden.

Dle in haer eyghen ooghen d'onweerdighste ende verfoeyelijckste van alle menschen was, wenschte dat alle andere van't selve ghevoelen souden wesen. Sy vlamde om van de menschen vernedert te worden: Ende schoude alle eere ende grootachinghe meer als de doot. *A*ls ick over de straeten gonck, seght sy, docht my dat ick verdween van begheerten, om van alle creaturen soo redelijcke als onredelijcke, vertreden, ende verniet te worden. *A*ls het volck hoops ghewijs uyt de Kercke komt,

komt, of dat eenighe troepen soldaeten passeerden, soo legghie ick my alijt met de begeerte onder hun voeten, om ter liefde van Godt verplettert te worden. Dit is in my een seer levende begeerte, al sien ick dat ick soo onweerdeerlijke gratie niet weerdigh en ben; Ende soude het minste druppelken van dierghelijcke occasie met danckbaerheyt van Godts handen ontfanghen.

Bens te Halle wesende, ende haer sonden met haer inwendighe ghestelten alle aldaer verklaerende aen eenen Biecht-vader, aen den welken haeren gheest onbekent was: kreegh sy van desen Biecht-vader een vremde antwoord. Want den Biecht-vader achterdencken hebbende, oft oock ordeelende dat de vremde saecken die hy ghehoort hadde van den duyvel voort quaemen, seyde tot haer: *Ghy zijt ergher als den duyvel self.* Waer op *Agnes* terstont seyde: *Ja, dat is waerachtigh.* Ordeelende dat desen Biecht-vader de waerheyt seyde. Van den Biecht-stoel komende, ende haer penitentie volbrocht hebbende, onderhiel sich met dat rechtfinnigh ordeel: 'T welck den Biecht-vader van haer ghestreken hadde: Overlegghende van den eenen kant den val der Enghelen; ende van den anderen, hoe leelijck ende hoe menighmael dat sy van Godt afgevallen was. Sy schrijft aldus: *Ick aensagh wat de oorsaecke gheweest is van den val der Enghelen, waer van ick in Godt een klaere kennisse ontfonck: Te weten, een sonde door de welke sy met een wel-behaeghen in hun schoonheyt tot hun selven sich gekeert hadden, sonder in te sien van wie dat dese schoonheyt voort quam; daer sy behoort hadden hunnen inkeer tot Godt te doen, hem alleen kennende ende be-minnende als hunnen Godt, hunnen Schepper, hunnen Al, ende sich te vernieten voor sijne grootheyt. Hier van sijn sy*

ge worden, dat sy te voren niet en waeren. Dese ende meer andere dinghen aengaende den val der Enghelen insende, hoe sy door een sonde alleen, tot hun selven met een ydel behaeghen ghekeert zijnde, van de schoonste Enghelen de leelijckste ende afgrijselijckste duyvelen ghe worden zijn: Aensagh ick hier teghen mijn sonden die ick teghen Godt bedreven hebbe. Dit en is niet alleenelyck een sonde, maer vele hondert duysende sonden, ende Godt heeft my door sijn goetheyt noch staende gehouden. O Heere, hoe afgrijselijck soude ick in uwe Majesteyts ooghen door soo menighvuldighe sonden geweest hebben, hadde ick door uwe ghenade geene vergiffnisse over mijne boosbeden verkregen, daer ick sien dat de Enghelen, uwe schoonste schepselen, soo leelijck zijn door een sonde alleen. Hier uyt sagh ick klaerlyck, dat desen Biechtvader, of Godt door hem, de waerheyt geseyt hadde: waer van ick een meerder genegentheyte van liefde ende danckbaerheyt tot Godts goetheyt gevoelde, die hy naer soo menighvuldighe misdaden my bewesen heeft.

Ghelijck sy de verootmoedinghe van desen vromden Biechtvader seer blyhertighlyck ontfangen heeft, uyt het insicht van haere onweerdigheyde, ende van haer sonden, die sy soo grootelijck vermenighvuldicht: Soo ontsonck sy oock, met het selve ghelaet de verootmoedinghen van haeren eyghen Biechtvader. Van desen wiert sy eens dapperlyck bekeven over eenige vergetentheyte: Om de welcke den Biechtvader dreyghde haer noyt voortaan in eenighe saecke te betrouwen.

Hoe sy aldan ghestelt was, beschrijft sy met dese woorden. Door dese dreyginge was ick seer blijde: peysende, nu sal ick verstootten worden, sonder meer voor den daghte komen: Men sal my niet meer betrouwen. De blyschap

schap die ick hier uyt schepte, was soo groot, dat ick niet en wiste, hoe ick uyt den Biecht-stoel soude vertrecken door uytgestortheit van vreughden. Hoe V. Eerw. meer keef, hoe ick meerder blyschap voelde. Ick en wete niet hoe ick was: Ick vreesde uyt te bersten in eenen lach: Ende gonck al lachbende naer de Hooft-kercke, nauwelijckx konnende mijn selven bedwingen, niet teghenstaende dat ick hier toe groot ghewelt dede. Ick loofde Godt almachtigh door alle sijn Heylighen, die sijns selfs eeuwigen Lof, eere ende glorie moet blijven, Amen.

Alle vernederinghe was aen Agnes aengenaem: ende alle grootachtinge pynelijck. Soo verre dat sy voor nam de stadt van Ruremonde te verlaeten, om dat sommighe haer eenighe heyligheyt toeschreven, gelijk voor desen verhaelt is: want dit gesegh haer onverdraegelijck was. Van Godt genootsaect zijnde aldaer te blijven, teghen haer genegenthey, behiel sy evenwel een groot ghevoelen ende droefhey uyt dit goet gevoelen van andere: Ende en konde niet verdouwen, dat een aenbrenghster, ende misschien oock andere, soodaenighe gedachten hadden. Eenighen tijt daer naer, schrijft sy aldus. *Ick hebbe somwijlen noch eenighe vreesse, dat de menschen goet gevoelen van my hebben. Dat en kan ick niet op krijgen, aengesien ick soo quaet ben. Ick wensche dat alle menschen mijn herte doorsaeghen, ende wisten hoe boos dat ick ben van mijn selven: Dan sonden sy alle dese goede meyninge lasten vallen.*

Ghemerckt dat haeren gheest door de vreesse van grootachtinghe seer ghestoort wiert: Heeft het Godt ghelieft dese vreesse wegh te nemen, sonder hindernisse van haer ootmoedigheyt. Want gaende uyt de Kercke der Societeit, ende inden gront haers herte
sich

sich omcinghelt vindende met een groot licht, ver-
stont sy dese binnen spraecke. *VVaerom zijt ghy beureest,
om het seggender menschen? En siet ghy niet dat ick het goet
ende de deught ben, die de menschen in u bemercken? Dat
ick in u, ende door u geloofi worde, ende door alle de gene
aen de welcke ick mijne gratie mede deyle, naementlyck als
die uyt-schijnen, ende tot kennisse van andere komen?* Hier
sagh sy klaerlijck, dat Godt alle goet is, dat hem alle
goet toe-behoort, ende dat hem alle eere ende glorie
toe-komt: Ende sagh alsdan oock te samen den gront
van haeren Niet, dat sy van haer selven Niet was, en-
de niet en vermocht. Maer sy her-roept dat sy den
gront van haeren Niet sagh: Segghende dat hy gront-
deloos is. Van alsdan is dese vreesse verdwenen: wat
de menschen seyden, of niet, sy hadde Godt altijd
voor opsicht, ende te samen haeren Niet: welke ken-
nisse daeghelijckx in haere ziele vermeerderde, met
wasdom van haere ootmoedigheyt.

§. 3. Voorbeelt van haer vormoedigheyt.

HEt voorbeelt van haere ootmoedigheyt was d'oot-
moedigheyt van haeren Salighmaccker, die sy
altijt voor ooghen hadde, ghemerckt dat sy daeghe-
lijckx sich vele uren onderhiel op d'overdenckinghe
van sijn Passie, ende oock d'ootmoedigheyt van sijne
Heylighe Moeder, ghelijck sy op een plaerse van haer
schriften te kennen gheeft. Ontrent den dagh der
Presentatie van de H. Maghet eens haer bedenckinge
nemende op d'opdraght die dese Maghet aen Godt
dede, gaende naer den Tempel, ende te samen op-
gaende in alle deughden: wierden haer de deughden
van de H. Maghet op een levende maniere voor-ghe-
stelt:

stelt: Onder de welke boven alle andere uytſcheen haere ootmoedigheyt. Die soo diep, soo breed, ende wijt was, dat sy met gheen woorden en kan uyt ghesproken, noch met gheen ghepeysen achterhaelt worden. Hier van, seght sy, is my by ghebleven een dieper ootmoedigheyt, ende meerdere inghesonckenheit in mijnen Niet. Soo dickwils als ick hier op peyse, ghewoele ick my als verplettert onder alle vuyligheyt tot het diepste toe: Ende dat soo klaerlijck ende soo levenachtigh, dat ick i'elcken keere daer van als droncken ben, ende niet en wete waer my laeten. Hier van ben ick eenige daegen geweest, k'en wct niet hoe: Ende dat met eenen heeten brant, die ick in my gevoele, om daedelijck i'allen ooghenblick in't diepste van alle vuyligheyt ghedolven te worden. Ick en vont gheene vuyligheyt, noch verworpenheit, die te vergelijcken is, by de vernietinghe van dese groote verheven Koninginne: 'T was al niet. Hier uyt is my by gebleven een vernederinghe in't insien van mijn selven. Daer en is niet te vinden, noch daer en sal oyt iet gevonden worden, dat by my te vergelijcken is: Dan dat alle vuyligheyt, de welke genoemt wort, ten opsicht van my, wel mach een kostelijck juweel ghenoeemt worden. VWant uyt de vuyligheyt komt noch eenigh profijt op verscheide manieren: Maer uyt my, die boven alle vuyligheyt der vuyligheden vuyl ben, niet anders van mijn selven dan alle afgruselijck quaet: Een quaet soo groot, soo on-uytsprekelyck. Hier uyt spruyt een groote uytwerckinghe van danckbaerheyt tot Godt, als ick mijn selven soo quaet aensien, ende dat dit onghemeten quaet door de gratie van Godt almachtigh bestraelt wort, ende soo vele ghenaden van hem ontfanght. O danckbaerheyt boven alle danckbaerheyt, die dese hooghste Majestejt altydt in sijn selven moet blijven! Hier van is my oock by gebleven dat soo haest als ick maer mijn coghen slaen op het Beldt van de

H. Maeghet my dit voorschreven wederom voor gestelt wort, met soo groote droncken-maeckende Liefde, besonderlijck in 't stuck van vernietinghe, die ick ghevoele in my alsdan in te vloeden, als eenen droncken-maeckenden dranck, dat ick begeere nu daetelijck ende t' allen oogenblick van alle menschen verplettert te worden. Soo dat ick my verscheyde keeren hebbe moeten in houden met gheselt gheheelijck zijnde in dese versmiltighe, ende gheheelijck in Godt. O die daer uyt noyt tot sijn selven wederen queme! Koninginne van alles, door uwe Majesteijt ende door uwe barmhertighe handen komen wy van Godt ghenade versoecken, om de selve ghenade door de selve handen wederom op te draegen tot haeren oorspronck. Ghelieft my alijt by te blijven, dat ick alijt mach ingh'keert blijven, voor ooghen hebbende mijnen Niet, ende daer teghen de goetheyt Godts, om hem van alles eere ende lof te gheven ende eeuwigelijck te dienen, Amen.

§. 5. Af-keer van de gratien t'openbaeren, die sy van den Hemel ontfonck.

GHemerckt dat sy soo verworpen gevoelen hadde van haer selven, was 't haer ten uyttersten pijnelijck, d'inwendighe ende verholen weldaeden, met de welke sy van den Hemel buyten haer verdiensten voor-komen wiert, oock aen den Biecht-vadert'openbaeren. Siende dat den Biecht-vader door dese verklaringe eenighe achtighe van haeren perfoon konde scheppen, die sy versaeckte boven al dat'er is. Sy gheeft dese teghenheydt over al te kennen, ghelijck wy seer dickwils bemerckt hebben, ende noch vorder souden kunnen bevestighen: Maer dit dunckt my onnuttigh te wesen, ghemerckt dat dese saecke soo klaerblijckelijck is.

NAER-